

УДК 657:640.4
№ ДР 0120U100596
Інв №

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»)
61002, м. Харків-2, вул. Кирпичова, 2;
тел. (057) 707-15-64, факс 707-66-01



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з наукової роботи
НТУ «ХПІ»

АНДРІЙ МАРЧЕНКО

2022 р.

ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ
(заключний)

Керівник НДР,
докт. екон. наук, проф.

НАТАЛІЯ ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО

«14» грудня 2022 р.

2022

Рукопис закінчено 14 грудня 2022 р.

Результати роботи розглянуті Вченою Радою ННІ ЕММБ,
протокол № 8 від 15 грудня 2022 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1 Теоретичні аспекти організаційно-економічного механізму функціонування і розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу	11
1.1 Розвиток закладів готельно-ресторанного бізнесу як економічна категорія та фактори, що його обумовлюють.....	11
1.2 Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу: сутність та складові	26
2 Інформаційне забезпечення організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу	33
2.1 Теоретична модель інформаційного забезпечення управління ризиками ліквідності підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі фінансового та управлінського обліку.....	33
2.2 Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення кадрової складової організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу.....	37
2.3 Оптимізація системи показників матеріальних потоків у готельно-ресторанному бізнесі як інформаційної бази для оцінки процесів функціонування закладів готельно-ресторанного бізнесу.....	47
3 Удосконалення аналітичного та методичного інструментарію організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу.....	51
3.1 Удосконалення підсистеми планування в структурі організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу	51
3.2 Удосконалення підсистеми контролю в структурі організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі ризик-орієнтованого підходу до	66

організації	
3.3 Удосконалення методичних підходів до digital-трансформації і формування нових інноваційних бізнес-моделей підприємств ресторанного бізнесу	77
Висновки.....	89
Перелік джерел посилання.....	91

ВСТУП

На сучасному етапі розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні, який в недалекому минулому мав значні перспективи стати одним з проривних напрямів національної індустрії сервісної економіки, знаходиться у стані кризи, який зумовлений не лише обмеженнями, що викликані пандемією COVID-19, що обов'язково минуть, але й має у своєму підґрунті проблеми більш сталого та істотного характеру його попередніх помилок у формуванні, реалізації та функціонуванні. Таким чином, проблеми подальшого розвитку та підвищення ефективності функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу є не лише актуальними, а найбільш своєчасними, бо доцільно саме зараз, у момент «зупинки», знайти існуючі «вузькі місця» та з їх урахуванням розробити якісно нові проривні стратегії розвитку з урахуванням гіркового досвіду минулих помилок в господарюванні.

Проблема ефективного управління організаційно-економічним механізмом готельно-ресторанного господарства стоїть сьогодні надзвичайно гостро. Активний розвиток сприяє розширенню та урізноманітненню національної економіки країни, що забезпечує розвиток туристичної галузі, економіки країни загалом та виступає у вигляді однієї із складових сфери обслуговування. Це має позитивний вплив на зайнятість населення, сприяє наповненню держбюджету, залученню інвестицій та розвитку інфраструктури, саме тому готельно-ресторанне господарство є перспективною галуззю економіки України та основною складовою туристичної галузі нашої держави.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу. Об'єктом дослідження є організаційно-економічний

механізм функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу.

Метою роботи є наукове обґрунтування та розробка методичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу з врахуванням умов ринкового середовища.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити такі наукові та практичні завдання:

- на теоретико-методологічному рівні обґрунтувати принципи і основні структурні елементи організаційно-економічного механізму функціонування та розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах господарювання;

- обґрунтувати перспективи і напрямки удосконалення інструментарію управління, обліку та аналізу діяльності закладів готельно-ресторанного бізнесу з врахуванням впливу високої мінливості чинників зовнішнього середовища і динамічного розвитку закладу;

- сформулювати методичний підхід до виділення ключових компетенцій діяльності закладів готельно-ресторанного бізнесу як невід'ємної частини індустрії туризму та основної складової галузі гостинності, які будуть служити основою формування структурних елементів ефективних систем управління функціонуванням та розвитком таких закладів;

- розширити функціональні можливості науково-методичних підходів до моніторингу стану розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу, що забезпечує проведення аналізу й оцінки їх нормативно-правової бази, фінансових результатів діяльності й інфраструктури та введення обліку та оподаткування з метою отримання достовірної та повної інформації щодо стану розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу.

Методологічною базою дослідження послужили концептуальні положення економічної теорії, розвитку регіональної економіки, економіки сфери послуг, менеджменту, маркетингу готельного господарства, теорії

конкурентних переваг. Використано широкий комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Зокрема: абстрактно-логічний та структурно-логічний аналіз для проведення теоретичних узагальнень понятійного апарату, методи синтезу порівняння, систематизації й узагальнення для дослідження стану та розвитку готельного та ресторанного бізнесу в Україні; системного аналізу – при оцінці економічної ефективності діяльності підприємств готельного та ресторанного бізнесу; емпіричний підхід – для структурно-функціонального аналізу інформаційного матеріалу та даних опитувань; логічного узагальнення – у процесі теоретичних узагальнень та при формулюванні висновків; табличний та графічний – для наочного відображення матеріалів та схематичного подання низки теоретичних положень.

Теоретичною базою дослідження стали наукові джерела (монографічні праці, наукові статті вітчизняних і зарубіжних учених із проблем розвитку та функціонування закладів готельно-ресторанного бізнесу, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів); довідкові та інформаційні видання професійних організацій і наукових фондів; спеціалізовані фахові інтернет-ресурси.

Особливостями структури дослідження є: 1) розвинений теоретико-методологічний базис організаційно-економічного механізму функціонування і розвитку закладів готельно-ресторанного бізнесу; 2) визначена теоретична модель інформаційного забезпечення управління ризиками ліквідності підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі фінансового та управлінського обліку; 3) удосконалене обліково-аналітичне забезпечення кадрової складової організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу; 4) обґрунтовані напрямки оптимізації системи показників матеріальних потоків у готельно-ресторанному бізнесі як інформаційної бази для оцінки процесів функціонування закладів готельно-ресторанного бізнесу; 5) удосконалена підсистема планування в структурі організаційно-економічного механізму

управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу; б) удосконалена підсистема контролю в структурі організаційно-економічного механізму управління розвитком підприємств готельно-ресторанного бізнесу на основі ризик-орієнтованого підходу до організації; 7) удосконалені методичні підходи до digital-трансформації і формування нових інноваційних бізнес-моделей підприємств ресторанного бізнесу.

Очікувані результати проекту отримано на основі використання нових методологічних прийомів (методів, підходів, принципів), оновлено-сучасної емпіричної бази дослідження, використання як кількісних, так і якісних методів збирання інформації.

